

Umeå klimatfärdplan

*Ett gemensamt arbete för Umeås klimatomställning
2023–2025*

Det här dokumentet har tagits fram av Umeå kommun i samarbete med parterna i projektet [Klimatneutrala Umeå 2030](#), som ett led i att nå ambitiösa klimatmålsättningar och tillsammans i Umeå ta ansvar för Umeås del av genomförande av Parisavtalet. Inspiration har hämtats från flera svenska och internationella städer med tyngdpunkt på arbetet inom Uppsala klimatprotokoll.

I dokumentet nämns "Umeå" en hel del. Om inte annars specificerat, så syftar "Umeå" till Umeå som geografisk plats, dvs. staden såväl samhällen utanför tätorten. "Umeå kommun" syftar däremot till kommunen som organisation / administrativ aktör.

www.umea.se/klimatfardplan

Umeå, 2022-10-14

Innehåll

INLEDNING	3
GEMENSAMT ARBETE INOM UMEÅ KLIMATFÄRDPLAN.....	3
FOKUSOMRÅDEN OCH KLIMATUTMANINGAR.....	6
Mobilitet och transporter	7
Energi och byggd miljö	11
Konsumtion och cirkulär ekonomi	15
Mat och jordbruk	18
Kompletterande klimatutmaningar.....	20

INLEDNING

Klimatförändringarna är en av vår tids största utmaningar. Kraftfulla och koordinerade åtgärder för att minska klimatutsläppen måste genomföras inom de närmaste åren av alla aktörer, stora som små. För att lyckas med en effektiv klimatomställning krävs omfattande samarbete mellan aktörerna, så även i Umeå.

Umeå klimatfärdplan pekar ut de viktigaste områdena och insatserna för att minska klimatutsläppen i Umeå. Genom att ansluta sig till Umeå klimatfärdplan åtar sig organisationer, företag och offentliga verksamheter att arbeta tillsammans för att skynda på Umeås klimatomställning och kraftfullt minska klimatutsläppen i enlighet med Parisavtalet. Arbetet inom färdplanen bidrar samtidigt till ett långsiktigt hållbart Umeå i enlighet med Agenda 2030.

Klimatomställningsarbetet skapar även möjligheter i Umeå att utveckla samarbeten mellan olika aktörer, skapa nya initiativ, projekt och affärsidéer liksom att utveckla förutsättningar för välbefinnande för alla som bor och verkar i Umeå.

GEMENSAMT ARBETE INOM UMEÅ KLIMATFÄRDPLAN

Organisationer, företag och offentliga verksamheter ansluter sig till Umeå klimatfärdplan genom att skriva under en avsiktsförklaring. Det innebär att organisationen ställer sig bakom målen om ett klimatneutralt Umeå 2040 och en minskning av de konsumtionsbaserade klimatutsläppen i Umeå till 2 ton CO₂ per person 2040 och 1 ton 2050. Det gemensamma åtagandet är att bidra till att Umeås klimatutsläpp minskar årligen med minst 20 procent, så att [Umeås utsläppsutrymme](#) inte överskrids.

Umeå kommun åtar sig att driva arbetet med Umeå klimatfärdplan, leda arbetet med gemensamt lärande och dialog, koordinera gemensamma aktiviteter samt samla och tillgängliggöra gemensamma resultat och milstolpar på vägen mot målet.

Varje organisation, företag och offentlig verksamhet som ansluter sig till Umeå klimatfärdplan åtar sig att delta aktivt i arbetet med gemensamt lärande och dialog, dela information årligen om aktiviteter och resultat samt arbeta aktivt

med att minska sina klimatutsläpp i linje med sitt klimat- och hållbarhetsarbete och kopplat till minst fem klimatutmaningar i Umeå klimatfärdplan.

Gemensamt lärande och dialog

De organisationer, företag och offentliga verksamheter som ansluter sig till färdplanen åtar sig att – tillsammans med Umeå kommun och andra organisationer i Umeå – delta aktivt i gemensamt lärande och dialog inom Umeå klimatfärdplan. Organisationen åtar sig specifikt att vara med i en eller flera av följande aktiviteter:

- inspirera med sitt ledarskap inom klimatomställningen genom att delta i gemensamma aktiviteter och kommunikativa insatser, som det årliga lokala klimattoppmötet, pressutskick, artiklar och bloggar i lokala och nationella kanaler
- delta i och/eller leda tematiska grupper och initiativ inom klimatfärdplanens fokusområden, relevanta för organisationen i deras klimatarbete. Inom de tematiska grupperna och initiativen byggs och delas kunskap och nya kraftfulla åtgärder tas fram
- delta i strategisk grupp för utveckling av struktur och innehåll i Umeå klimatfärdplan inklusive avsiktsförklaring samt en brett förankrad och långsiktig samarbetsorganisation för Umeås klimatomställning.

Dela information årligen

Underskrivande organisationer åtar sig att dela information årligen om aktiviteter och resultat i deras klimatarbete. Dessa kan rapporteras genom en eller flera av följande:

1. Organisationens externa hållbarhetsredovisning
2. Öppet på Umeå klimatfärdplans webbplats
3. Annat sätt som specificeras i åtagandet

Grundläggande klimatarbete

Alla organisationer, företag och offentliga verksamheter kan bidra till Umeås klimatomställning, både de som har kommit långt inom klimatarbetet och de som precis ska börja. Därför beskrivs grundläggande klimatarbete som

exempelvis kartläggning och handlingsplan i Umeå klimatfärdplan, även om många organisationer redan genomfört det.

Åtagandet att delta i arbetet med gemensamt lärande och dialog ska inspirera och guida organisationerna mot utveckling av sitt interna klimatarbete och att de i sin egen verksamhet arbetar med att:

1. **Kartlägga:** Kartlägga nuläget för sina klimatutsläpp, både direkta och indirekta.
2. **Målsätta:** Anta en skyndsam, specifik minskningstakt för sina klimatutsläpp
3. **Anta utmaningar:** Anta och genomföra minst fem av de klimatutmaningar från Umeå klimatfärdplan som gör störst skillnad för Umeås klimatomställning
4. **Anta branschstandard:** Anta och genomföra eventuell klimatfärdplan som är relevant för organisationen, till exempel en av Fossilfritt Sveriges branschfärdplaner
5. **Handlingsplan:** Ta fram och genomföra en handlingsplan för minskning av sina klimatutsläpp. Handlingsplanen baseras på genomförd kartläggning, antagen minskningstakt, klimatutmaningar och ev. branschfärdplan
6. **Uppföljning:** Årligen följa upp och rapportera genomförda åtgärder för antagna klimatutmaningar och en uppskattning av minskade klimatutsläpp.

De utmaningar och åtgärder som organisationen åtar sig i och med undertecknande av avsiktsförklaringen ska vara åtgärder som ännu inte är genomförda. Redan genomförda åtgärder kan med fördel redovisas i den årliga rapporteringen.

FOKUSOMRÅDEN OCH KLIMATUTMANINGAR

Umeå klimatfärdplan är uppdelad i olika fokusområden som speglar [klimatutsläppen i Umeå](#) och där det finns både stora behov av och stora möjligheter för utsläppsminskning. Inom varje fokusområde finns det ett antal definierade klimatutmaningar – konkreta sätt att minska de egna utsläppen.

Underlag till fokusområdena och klimatutmaningarna är en kombination av lokala data och nationell statistik och med hjälp av Umeå kommuns digitala planeringsverktyg för klimatomställning har klimatutmaningar sedan formulerats. En rad aktörer, både offentliga och privata, har också bidragit till formuleringen av klimatutmaningarna.

Så här är klimatutmaningarna uppbyggda

Alla klimatutmaningar är uppbyggda enligt samma format. Varje klimatutmaning introduceras med en inledande text. Om det finns ytterligare information som är viktig för en klimatutmaning, till exempel en teknisk definition eller en avgränsning, presenteras den under rubriken "Information om utmaning" efter den inledande texten. För varje klimatutmaning finns det föreslagna mått att använda för uppföljning. Dessa mått kan vidareutvecklas över tid av medverkande organisationer inom Umeå klimatfärdplan.

För att konkretisera klimatutmaningarna ytterligare ska en så kallad åtgärdsbank tas fram. I åtgärdsbanken ska det finnas förslag och exempel på konkreta åtgärder, som organisationerna kan inspireras av.

Mobilitet och transporter

Transporter står för ungefär hälften av alla utsläpp i kommunen, dit räknas allt från persontransporter till godstransporter och inrikes och utrikesflyg. Av dessa står persontransporter för ca 20 procent av utsläppen och är därmed en av de absolut största utmaningarna inom Umeås klimatomställning.

När det gäller persontransporter måste gång, cykling och användning av kollektivtrafik öka och fossildrivna bilar måste bytas ut mot exempelvis elbilar. För godstransporter gäller det att välja hållbara alternativ vad gäller transportslag och ställa om den fossila fordonsflottan.

I ett större perspektiv handlar det också om att ändra vårt förhållnings sätt till resande, dels så att den mest hållbara resan blir det givna förstahandsvalet, dels så att behovet av resor minskar, till exempel genom att arbeta på distans och en del affärsmöten kan ske digitalt.

Klimatutmaningar

- Underlätta för lokalt hållbart resande
- Skifta till hållbar personbilsflotta
- Skapa resepolicy för färre och mer hållbara tjänsteresor
- Välj hållbar godstransport
- Skifta till hållbar lastbilsflotta samt energieffektivisera lastbilstransporter

Underlätta för lokalt hållbart resande

Åtgärder som underlättar för gående, cyklister och de som åker kollektivt till och från arbetet kan minska de transportrelaterade utsläppen väsentligt samtidigt som de kan bidra till en tryggare och trivsammare stadsmiljö.

Åtgärderna kan rikta sig till medarbetare, besökare, kunder och studenter för att främja hållbart resande till och från verksamheten, dvs. en resa som görs med kollektivtrafik, till fots eller med cykel.

Information om utmaningen

En intern resevaneundersökning kan vara till fördel för att identifiera både vilka åtgärder har störst potential samt effekten av genomförda åtgärder.

Förslag till mått för uppföljning:

- Resultat från resevaneundersökning som visar hur anställda, och om möjligt kunder och besökare, reser till och från verksamheten, ex. antal pendlingar till/från arbetsplatsen med cykel, gång, kollektivtrafik.

Skifta till hållbar personbilsflotta

Organisationernas fordonsflottor står för en betydande andel av Umeås alla bilar. Kan dessa göras mer hållbara är det en viktig pusselbit till Umeås klimatomställning.

För att skifta till en hållbar personbilsflotta ska alla bilar som organisationen köper in, hyr och leasar vara miljöbilar. Befintliga fordon i fordonsflottan som drivs med fossila bränslen ska i stället drivas med fossilfria och förnybara bränslen.

Information om utmaningen

I linje med definitionen av miljöbilar i [Fossilfritt Sveriges Tjänstebilsutmaning](#), räknas bara de bilar som får bonus i bonus-malus systemet.

Förslag till mått för uppföljning:

- Andel, antal och typ av miljöbilar i fordonsflotta.
- Andel och antal fordon som drivs med fossilfria eller förnybara bränslen (el, vätgas eller biogas).
- Typ och kvantitet köpt diesel och bensin per år

Skapa resepolicy för färre och mer hållbara tjänsteresor

Att resa mindre ofta och mer hållbart vid tjänste- och affärsresor skulle minska våra transportrelaterade utsläpp väsentligt och bidra till en utveckling av olika typer av hållbara färd sätt.

Därför är det viktigt med kartläggning av tjänsteresor samt att ta fram, anta och genomföra en plan för att främja tjänsteresor med fossilfria och förnybara transportmedel.

Information om utmaningen

Utmaningen avser alla resor inom en organisation, även köpta.

Förslag till mått för uppföljning:

- Årlig uppföljning av koldioxidutsläppen från organisationens tjänsteresor.
- Antal och andel tjänsteresor som görs med flyg, tåg, bil och andra aktuella transportslag och dess längd.
- Antal fordonskilometer som körs med fossilfria och förnyelsebara drivmedel.

Välj hållbar godstransport

Godstransport står för ungefär 8% av Umeås territoriella utsläpp. För att minska de utsläppen handlar det om att välja transportslag med lägre utsläpp, såsom järnväg och sjöfart. Samtidigt är det varken önskvärt eller möjligt att skifta all godstransport till sjöfart och järnväg. Nya ellastbilar och hållbara bränslen erbjuder lika om inte ännu mer klimatsmarta logistiklösningar.

Därför behöver organisationen se över sina närings- och leveranskedjor samt upphandlingar och i största möjliga mån välja att transportera gods med järnväg, sjöfart eller med lastbilar som drivs med antingen el, biodrivmedel eller vätgas.

Information om utmaningen

Hållbar godstransport definieras som transport med järnväg, sjöfart eller med lastbilar som drivs med antingen el, biodrivmedel eller vätgas.

Förslag till mått för uppföljning:

- Antal och andel godstransport som görs med järnväg, sjöfart och lastbilar som drivs med el, biodrivmedel eller vätgas.

Skifta till hållbar lastbilsflotta samt energieffektivisera lastbilstransporter

Åkerier och andra organisationer med egna lastbilar spelar en nyckelroll i övergången till en hållbar och klimatneutral godstransport. Det handlar om dels att välja lastbilar som drivs med drivmedel med låg klimatpåverkan, dels att effektivisera godslogistiken, dels att uppnå höga fyllnadsgrader och tillämpa eco-driving.

Organisationens egna lastbilar, både lätta lastbilar och tunga lastbilar, ska därför drivas i största möjliga mån med el, biodrivmedel eller vätgas.

Organisationen åtar sig även till att göra själva resorna så effektiva som möjligt.

Information om utmaningen

Mer information om potential för utsläppsminskning inom åkeribranschen finns i Fossilfritt Sveriges färdplan för åkerinäringen.

Förslag till mått för uppföljning:

- Andel och antal lätta lastbilar som drivs med el, biodrivmedel och vätgas
- Andel och antal tunga lastbilar som drivs med el, biodrivmedel och vätgas

Energi och byggd miljö

Energi som el och fjärrvärme genererar utsläpp motsvarande en femtedel av Umeås territoriella utsläpp. Därför är energieffektivisering kombinerad med förbättrad produktion av energi viktiga åtgärder för omställningen.

Hur vi planerar och bygger har också stor påverkan på våra klimatutsläpp. Inom byggsektorn genereras utsläpp från byggmaterial, transporter, arbetsmaskiner för exempelvis grundläggning och schaktning samt energianvändning. För Umeå som en växande stad och kommun är detta därför ett extra viktigt område.

Det handlar konkret om att bygga mer energieffektivt, både i fråga om material och förväntad energianvändning samt att byta till hållbara arbetsmaskiner. Det handlar också om att energieffektivisera och använda befintliga byggnader så bra som möjligt samt byta till hållbara uppvärmningssätt. Också viktigt är mer samarbete i byggbranschen, till exempel genom att medverka i det lokala Nätverket för hållbart byggande och förvaltande i kallt klimat.

Klimatutmaningar

- Bygg i klimatsmarta material
- Bygg bostäder och lokaler som lågenergihus
- Skifta till hållbara arbetsmaskiner
- Energieffektivisera lokaler och bostäder
- Effektivisera lokalanvändning
- Välj hållbar uppvärmning
- Producera och konsumera mer hållbar energi

Bygg i klimatsmarta material

För att minska utsläppen från byggandet måste användningen av material med låg klimatpåverkan öka. Det kan vara nya typer av betong och stål men framför allt trä, som skapar klimatsmarta kolsänkor. Trä är dessutom ett förnybart, lätt material och finns lokalt vilket leder till lägre transportrelaterad klimatpåverkan.

Verksamheter som utför eller beställer byggprojekt, kan därför påbörja nya projekt i trä eller andra klimatsmarta material.

Information om utmaningen

Utmaningen gäller projekt där byggnadens stomme som ett minimum konstrueras i trä eller andra klimatsmarta material. Utmaningen gäller ej småhus.

Organisationer som antar utmaningen räknar endast byggprojekt som påbörjats under året. Med påbörjad menas att grundläggning är genomförd eller att slutsamråd är avklarat. Projekten räknas en gång

Förslag till mått för uppföljning:

- Antal och andel projekt eller uppförda kvadratmeter som byggs i trä eller andra klimatsmarta material.
- Om aktuellt, utsläppen från byggskedet enligt klimatdeklarationen, koldioxidekvivalenter per kvadratmeter bruttoarea.

Bygg bostäder och lokaler som lågenergihus

Att bygga mer energieffektivt bidrar till minskad energianvändning för uppvärmning och därför är det viktigt att bygga lågenergihus och -byggnader.

Verksamheter som utför eller beställer byggprojekt kan därför uppföra lågenergihus i nya projekt.

Information om utmaningen

Ett lågenergihus definieras som minst energiklass A.

Förslag till mått för uppföljning:

- Andel och antal projekt som byggs som lågenergihus.
- Antal nya byggnader med minst energiklass A eller projekterad energianvändning (energibalansberäkning till bygglov) som motsvarar minst energiklass A.

Skifta till hållbara arbetsmaskiner

Arbetsmaskiner står för ungefär 6% av Umeås utsläpp. En övergång till fossilfria och mer hållbara arbetsmaskiner är därför en nödvändig del av en effektiv klimatomställning.

Verksamheten sätter därför ett målår då verksamhetens alla arbetsmaskiner ska vara hållbara och identifierar delmål längs vägen.

Information om utmaningen

Hållbar arbetsmaskin definieras som en arbetsmaskin som drivs med el eller biodiesel (exempelvis HVO).

Förslag till mått för uppföljning:

- Antal och andel arbetsmaskiner som drivs med el eller biogas

Energieffektivisera lokaler och bostäder

Även om tillväxten är stark i Umeå är de flesta byggnader redan uppförda. Därför är det viktigt att fokusera på att energieffektivisera befintliga bostäder och lokaler, så att klimatutsläppen från energianvändning blir så låg som möjligt.

Information om utmaningen

Utmaningen avser all använd energi, inte endast den som köps in.

En egen enhet ska väljas för uppföljning, exempelvis kWh per m² lokalyta/bostadsyta/uppvärmd yta.

Förslag till mått för uppföljning:

- kWh/m², år eller eget prestandamått

Effektivisera lokalanvändning

Att nyttja de lokaler vi redan har i första hand ger en större positiv klimatpåverkan än att bygga om och bygga nytt, vi behöver alltså också effektivisera vår lokalanvändning.

Information om utmaningen

Förslag till mått för uppföljning:

- m² yta där nyttjandegraden har ökat
- m² vakans per hyrd/nyttjad yta

Välj hållbar uppvärmning

Uppvärmning med direktel och fossila bränslen är inte långsiktigt hållbar, här behöver uppvärmningen i stället ske med andra lösningar. Uppvärmning med fjärrvärme är en energieffektiv metod i våra tätorter där vi har ett utbyggt fjärrvärmenät. Produktion av fjärrvärme orsakar klimatutsläpp i dagsläget och är därför ett viktigt utvecklingsområde. Utanför tätorten är uppvärmning med exempelvis värmepumpar en hållbar och ofta kostnadseffektiv lösning.

Organisationen kan därför fasa ut mindre hållbara och ineffektiva uppvärmningskällor och i stället använda metoder som fjärrvärme, värmepumpar eller bioenergilösningar.

Information om utmaningen

Utmaningen avser alla typer byggnader som värms upp till mer än 10 grader.

Förslag till mått för uppföljning:

- Antal m² uppvärmd yta där värmekällorna under perioden är bytta till fjärrvärme, värmepump eller biobränsle

Producera och konsumera mer hållbar energi

Att producera energi för uppvärmning eller olika processer ger upphov till koldioxidutsläpp. Att producera egen el via ex. solceller eller att köpa el som bara produceras av förnyelsebart material är lösningar som minskar utsläppen. Solceller minskar dem direkt, medan köp av ursprungsmärkt energi minskar utsläppen indirekt via en ökad efterfrågan på förnyelsebara energikällor.

Information om utmaningen

Förslag till mått för uppföljning:

- Antal installerade kvadratmeter solceller, total installerad märkeffekt.
- Antal kWh köpt grön el eller annan ursprungsmärkt el med lägre koldioxidutsläpp än Svensk elmix.
- Antal kWh köpt klimatkompenserad fjärrvärme

Konsumtion och cirkulär ekonomi

Nuvarande konsumtionsmönster i Umeå är inte hållbara och bidrar till höga klimatutsläpp – lokalt i Umeå och i andra delar av världen där varorna produceras. Därför måste konsumtionsmönstren förändras så att de i stället bidrar till minskade klimatutsläpp.

Det handlar bland annat om att få en mer effektiv och cirkulär användning av olika typer av resurser, med särskilt fokus på plast, att utmana ägande som norm och i stället använda delningstjänster och att investera fossilfritt och hållbart.

Klimatutmaningar

- Minska klimatpåverkan från resursanvändning
- Använd mindre och mer hållbar plast
- Använd och utveckla delningstjänster inom mobilitet och service
- Skifta till fossilfria finansiella investeringar och kapitalplaceringar

Minska klimatpåverkan från resursanvändning

Användning av material och resurser som möbler, plast, textilier, metall, elektronik etc. innebär stora indirekta klimatutsläpp för de flesta verksamheter och resursanvändningen behöver i stället bli mer effektiv och cirkulär.

Organisationen kan därför genomföra en kartläggning av resursflöden, utifrån kartläggningen ta fram en handlingsplan samt genomföra framtagna åtgärder för att minska både avfall och klimatpåverkan.

Information om utmaningen

Förslag till mått för uppföljning:

- Mängd avfall i kg per år

Använd mindre och mer hållbar plast

Både plastproduktion och förbränning av plast leder till betydande koldioxidutsläpp. Samtidigt utgör plast en risk för både ekosystem och människor på grund av nedskräpning och läckage i naturen. Därför är det viktigt utifrån ett konsumtionsperspektiv att minska plastanvändningen samt se till att den plast som används är återvunnen. För att undvika nyproduktion av plast är det även viktigt att plasten återvinns och cirkuleras efter användning.

Därför kan organisationen se över sin plastanvändning och identifiera områden där plastanvändningen kan minimeras eller där plasten kan ersättas med alternativa material och sedan hitta nya sätt att minska användningen av plastprodukter. Samtidigt ska andelen använd plast som kommer från återvunnen råvara öka. Likaså andelen plast som återvinns eller återanvänds ökas.

Information om utmaningen

En cirkulär plastanvändning definieras som en låg nivå av plastanvändning, med plastprodukter som består huvudsakligen av återvunnet material, och där en hög plaståtervinnings- och återanvändningsgrad uppnås.

Förslag till mått för uppföljning:

- Mängd använd plast och procentuell minskning jämfört med föregående period
- Kvantitet och andel använda plastprodukter gjorda av enbart återvunnen och / eller förnybara råvara
- Kvantitet och andel använda plastprodukter som räknas som engångsprodukter
- Andel utsorterat plastavfall för återvinning eller återanvändning

Använd och utveckla delningstjänster inom mobilitet och service

Genom att konsumenter delar produkter som bil, cykel, verktyg och prylar minskar resursförbrukningen och klimatpåverkan samtidigt som de kan få tillgång till fler, nya och ekonomiskt fördelaktiga produkter. Det kan också ge tidsvinster och skapa nya sociala mötesplatser i kvarter och bostadsområden

Organisationen kan därför börja använda olika delningstjänster inom mobilitet och service och om möjligt bidra till utvecklingen av tjänsterna.

Information om utmaningen

Förslag till mått för uppföljning:

- Antal använda delningstjänster
- Beräkning av minskade kostnader (kr) tack vare ökad delning

Skifta till fossilfria finansiella investeringar och kapitalplaceringar

Hur kapital placeras och vilka investeringar som görs av organisationer spelar stor roll för klimatet. Investeringar i fossila verksamheter som ex. utvinnares och förbränner kol, olja, och gas genererar indirekt stora klimatutsläpp. Därför är det viktigt att skifta dessa kapital bort från fossila verksamheter och till gröna investeringsalternativ som påskyndar klimatomställningen, såsom gröna obligationer och hållbar placering av tjänstepension.

Organisationen kan därför göra en kartläggning av nuvarande investeringar och placeringar samt ta fram en placeringspolicy med kriterier som främjar hållbara och fossilfria investerings- och placeringsalternativ.

Information om utmaningen

Förslag till mått för uppföljning:

- Andel investeringar och kapitalplaceringar som är investerade i fossila verksamheter
- Andel investeringar och kapitalplacering som är investerade i grön och förnybar energi

Mat och jordbruk

Produktion och konsumtion av livsmedel bidrar till klimatutsläppen lokalt som globalt: dels orsakar produktionen av vissa livsmedel stora utsläpp, dels slängs en stor del av våra livsmedel helt i onödan. Därför måste vi arbeta med både produktion och konsumtion av livsmedel för att bidra till klimatomställningen.

Det handlar bland annat om att övergå till konsumtion av livsmedel med låg klimatpåverkan, att minska matsvinnet och att använda mindre, mer hållbar gödsel.

Klimatutmaningar

- Konsumera större andel klimatsmart mat
- Minska matsvinn
- Använd mindre och mer hållbar gödsel

Konsumera större andel klimatsmart mat

Val av mat och livsmedel utgör en stor del av vår konsumtionsbaserade klimatpåverkan och att välja mer klimatsmart, framför allt växtbaserad mat, är därför viktigt. Val av lokal och närproducerad mat stöttar lokalt jordbruk och den lokala ekonomin i Umeå med omnejd liksom att transportbehovet minskar.

Organisationen kan därför i första hand öka andelen växtbaserade maträtter och inköpta råvaror i egen verksamhet, i andra hand även öka andelen närproducerad mat.

Information om utmaningen

Förslag till mått för uppföljning:

- Andel av kostbudget som har gått till inköp av olika köttslag, mejeri, baljväxter och växtbaserade substitut till kött och mejeri.
- Andel av kostbudget som har gått till inköp av närproducerade råvaror och maträtter.

- Andel serverade maträtter som följer klimatkriterierna i WWF:s One Planet Plate

Minska matsvinn

Matsvinn utgör en stor del av de totala konsumtionsbaserade klimatutsläppen i Sverige och så även i Umeå. Så om matsvinnet minskar, minskar också matens klimatpåverkan.

Organisationen kan därför regelbundet mäta och aktivt arbeta för att minska matsvinnet inom den egna verksamheten.

Information om utmaningen

Förslag till mått för uppföljning:

- Kg matsvinn per månad

Använd mindre och mer hållbar gödsel

Produktion av mineralgödsel är i dagsläget fossilintensiv och en betydande källa till växthusgasutsläpp, samtidigt som övergödning påverkar miljön och den biologiska mångfalden negativt.

Organisationen kan därför både minska sin användning av gödsel och i största möjliga mån använda mer hållbara alternativ.

Information om utmaningen

Mer information om potential för utsläppsminskning inom jordbrukssektorn finns i Fossilfritt Sveriges färdplan för lantbruksbranschen.

Förslag till mått för uppföljning:

- Typ och kvantitet (kg) av gödsel inköpt / använt per år

Kompletterande klimatutmaningar

Kompletterande klimatutmaningar

- Skydda och stärk lokala ekosystemtjänster
- Utbilda och engagera i klimat- och hållbarhetsfrågor

Här avses åtgärder som kompletterar – och alltså inte ersätter – mer direkta åtgärder för minskning av klimatutsläpp. Trots en mindre direkt påverkan på de egna utsläppen är dessa klimatutmaningar ändå viktiga pusselbitar i Umeås klimatomställning. Därför uppmanas organisationer som ansluter sig till Umeå klimafärdplan att anta och genomföra åtminstone en kompletterande klimatutmaning.

Skydda och stärk lokala ekosystemtjänster

Lokala ekosystemtjänster erbjuder möjligheter att skapa kolsänkor, förbättra Umeås klimatanpassning, bevara och bidra till biologisk mångfald, skapa nya grönområden och förbättra livskvalitet.

Organisationen kan därför genomföra åtgärder som främjar den lokala biologiska mångfalden samtidigt som de också bidrar till klimatomställningen.

Information om utmaningen

Förslag till mått för uppföljning:

- Antal åtgärder och dess omfattning, till exempel:
 - Antal kvadratmeter återställd våtmark alternativt investerade kronor i lokala naturvårdsprojekt.
 - Andel grön infrastruktur alternativt grönytefaktor inom fastigheten eller den egna platsen.
 - Kvadratmeter nyplanterade inhemska blommor och ängsväxter.

Utbilda och engagera i klimat- och hållbarhetsfrågor

Kunskap och engagemang är en viktig del i verksamheter och organisationers omställning till att jobba mer effektivt med klimat- och hållbarhetsfrågor.

Genom inkludering i omställningsprocessen och hållbarhetsarbetet kan intresse för klimat- och hållbarhetsfrågor öka och värdefull kunskap produceras, som kan vara viktig för verksamheten eller organisationen att ta vara på.

Organisationen kan därför genomföra åtgärder som främjar kunskap och engagemang i klimat- och hållbarhetsfrågor i verksamheten .

Information om utmaningen

Förslag till mått för uppföljning:

- Genomförd enkätundersökning för medarbetare, kunder, studenter osv. om deras kunskap, attityder och engagemang i klimat- och hållbarhetsfrågor (kan integreras i befintlig medarbetarundersökning)